

3. Івануса А.В. Методологічні основи побудови екологічно орієнтованої системи виробничих зв'язків підприємств лісопромислового комплексу : монографія / А.В. Івануса. – Львів : ТзОВ "Ліга-Прес", 2011. – 180 с.

4. Класифікація // Про меблі. – 2005. – № 4 (13). – С. 8.

5. Куденко Н.В. Стратегічний маркетинг : навч. посібн. / Н.В. Куденко. – К. : Вид-во КНЕУ, 1998. – 152 с.

6. Оприск О. Лісовий сертифікат – перепустка на нові ринки збуту лісопродукції / О. Оприск // Лісівник. – 2010. – № 10. – С. 1,4,5.

Ивануса А.В., Мостовик Е.В. Особенности формирования товарной стратегии мебельных предприятий

Представлены общие особенности формирования товарной стратегии мебельных предприятий. Предложена концептуальная модель формирования товарной стратегии мебельного предприятия на базе CRM-концепции, которая органически объединяет ряд компонентов (структурный, эргономический и эстетический, экологический, ценовой, PR-компонент), направленных на обеспечение удовлетворения базовых нужд потребителей.

Ключевые слова: товарная стратегия, мебель, мебельное предприятие.

Ivanusa A.V., Mostovik Ye.V. Features of commodity strategy for furniture enterprises

The main features of commodity strategy for furniture enterprises are presented. Also a conceptual model of commodity strategy for furniture enterprise according to CRM-concept is set. It combines a lot of components (structural component, ergonomic and aesthetic components, environmental component, pricer component, PR component) to provide basic needs of consumers.

Keywords: commodity strategy, furniture, furniture enterprise.

УДК 339.9.012.23(045)

Аспір. О.Л. Борщ¹ –

Львівська державна фінансова академія

РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ

Розглянуто місце та роль державних фінансових ресурсів у розвитку прикордонних територій України. Розглянуто основні цілі державної регіональної фінансової політики щодо прикордонних територій України. Виокремлено поняття транскордонного співробітництва як ключового для покращення стану українського прикордоння.

Ключові слова: фінансова політика, фінансові ресурси, прикордонні території, транскордонне співробітництво, територіальний розвиток.

Постановка проблеми. Державна фінансова політика щодо прикордонних територій є складовою частиною державної регіональної економічної політики. Її потрібно докладніше розробити та реалізувати як інструмент впливу держави на процеси розвитку, що відбуваються в цих регіонах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Глибокі дослідження прикордонних територій здійснюють такі відомі вітчизняні фахівці, як Н. Мікула, І. Студенніков, П. Беленький, Д. Стеченко та зарубіжні – Р. Ратті, М. Грета, А. Желязо, К. Стажик та ін.

¹ Наук. керівник: проф. К.В. Васильківська, канд. екон. наук

Мета дослідження – визначити місце держави та державних фінансових ресурсів у розвитку прикордонних територій України.

Виклад основного матеріалу. Державна фінансова політика щодо прикордонних територій є системою заходів, що здійснюються центральною владою з метою управління процесом утворення, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів на цих територіях. Ключовим елементом тут постає систематичне надання центральною владою допомоги владним органам тих прикордонних територій, котрі не мають достатніх ресурсів для виконання покладених на них функцій.

Законодавчою базою, на яку покладається політика держави у наданні підтримки розвитку прикордонних територій є Конституція України, закон України про місцеве самоврядування, закон України про транскордонне співробітництво, бюджетне законодавство та загальнодержавні фінансові нормативи бюджетної забезпеченості [1, с. 328].

Основними цілями державної регіональної фінансової політики щодо прикордонних територій України, які закладені в законодавстві, зокрема положеннях Конституції України та законодавчих актах, можна вважати такі [2-4]:

- забезпечення комплексного соціально-економічного розвитку прикордонних територій;
- надання фінансової допомоги тим прикордонним територіям, які не мають достатніх ресурсів для виконання покладених на них функцій і обов'язків;
- реструктуризація економічної та соціальної сфери;
- створення умов для надання громадських послуг за єдиними стандартами на всій території країни;
- сприяння розвитку та пошуку шляхів постійного розширення масштабів транскордонного співробітництва та активного залучення прикордонних територій до участі у такій співпраці;
- сприяння розвитку соціально-культурної сфери та соціальної інфраструктури в малих містах, селах і селищах прикордонних територій;
- створення умов для ефективного й раціонального використання природних і ресурсних можливостей прикордонних територій;
- розширення можливостей використання територіальних факторів економічного зростання прикордонних територій на основі фінансової самостійності та ініціативи місцевої влади, зміцнення фінансових основ місцевого самоврядування для покращення рівня суспільного розвитку і саморегуляції прикордонних територій.

Державна фінансова політика щодо прикордонних територій повинна спрямовуватися на створення сприятливих фінансових умов для їх розвитку та задоволення потреб населення. Основним напрямом державної фінансової політики щодо прикордонних територій є сприяння розвитку виробництва, підтримання підприємницької активності та підвищення рівня зайнятості населення. Цього можна досягти шляхом надання додаткових інвестицій, стимулювання залучення додаткових коштів підприємницьких структур та створення сприятливих фінансових можливостей для іноземних інвесторів, до яких належать передусім податкові пільги та гарантії захисту іноземних інвесторів. Потрібно також стимулювати інвестиції для розширення виробництва за рахунок коштів підприємницьких структур. Важливо взяти до уваги

форму власності, галузь виробництва, природні умови та інші фактори. Засадничими факторами тут також є податкові пільги, сприятливі умови кредитування, вільне ціноутворення та інші [5, с. 214].

Наступним напрямом фінансової політики держави щодо прикордонних територій є мобілізація і використання фінансових ресурсів для забезпечення соціальних гарантій, до яких належить освіта, охорона здоров'я, оборона, культура, соціальне страхування, державне управління, допомога малозабезпеченим та ін. Надання соціальних послуг населенню відноситься до найважливіших функцій держави і є одним з ключових питань державної фінансової політики. Фінансування цієї функції проводиться з центрального та місцевих бюджетів і його розміри визначаються обсягами перерозподілу валового внутрішнього продукту.

Одним із найважливіших завдань, які залучають державу до розвитку прикордонних територій, є транскордонне співробітництво. Це поняття досить часто використовується в документах та правових актах у сфері міжнародної діяльності для окреслення прикордонної співпраці та організації різноманітних заходів між сусідніми країнами. Детальніше розглянемо питання транскордонного співробітництва, оскільки воно є одним з основних аспектів розвитку та ефективного функціонування прикордонних територій.

Розглянувши визначення транскордонного співробітництва, які надають міжнародні та державні правові акти [3, 6, 7] та наукова література [8, с. 654; 9, 10, с. 164; 11, с. 1138; 13, с. 14], варто зазначити, що більшість поданих визначень опираються на трактування Європейської конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами та властями, зводячи його мету до зменшення і ліквідації негативних наслідків периферійного положення прикордонних територій та використання можливостей, які надає потенційна інтеграція прикордонних регіонів. З цього випливає, що транскордонному співробітництву надається регіонально-локальний характер і сфера його впливу зводиться до співпраці прилягаючих прикордонних територій. По суті ці трактування можна окреслити як такі, що визначають транскордонне співробітництво у вузькому сенсі. І хоча такий підхід є пріоритетним для країн Західної Європи, де транскордонне співробітництво функціонує у відносно стабільних суспільно-економічних системах, він тільки частково визначає його важливість для держав, які не є членами ЄС. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами та властями і заснована на ній практика Західної Європи не підкреслюють ключової ролі саме економічної транскордонної співпраці і не виділяють її на тлі інших форм транскордонної співпраці. Ще одним прорахунком Мадридської конвенції є не визнання пріоритетом потребу формування ринкових правил гри по обидва боки кордону, що є основним завданням для країн-не членів Європейського Союзу [14, с. 243].

Отже, можна вести мову про транскордонну співпрацю у широкому розумінні, тобто беручи до уваги понад територіальний вимір такої співпраці і її застосування для сукупності міжнародних економічних стосунків країни та її оточення [15, с. 138].

Табл. Еволюція поняття транскордонного співробітництва

Рік	Джерело (автор)	Трактування поняття транскордонного співробітництва.
1980	Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями	Будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або властями, що знаходяться під юрисдикцією двох або декількох договірних сторін, та на укладання з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей [6].
1981	Хартія прикордонних та транскордонних регіонів	Добросусідська співпраця прикордонних регіонів [7].
2001	Н. Мікула	Специфічна сфера зовнішньоекономічної, політичної, екологічної, культурно-освітньої та інших видів міжнародної діяльності, яка здійснюється на регіональному рівні [8, с. 654].
2002	Г.М. Чуді	Дво-, три- або багатостороння співпраця між місцевими та регіональними органами влади, що реалізується на географічно суміжних територіях [9].
2003	М. Грета	Специфічну сферу міжнародної співпраці, що характеризується спільними діями на регіональному і локальному рівні та становить значний елемент європейської політики розвитку регіонів [10, с. 164].
2004	Закон України про транскордонне співробітництво	Спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством [3].
2004	А. Желязо	Окремий вид міжнародної співпраці, характерними рисами якої є сусідські відносини та місцевий або регіональний рівень співпраці [11, с. 1138].
2006	Союз прикордонних і транскордонних регіонів	Одна з форм міжнародного співробітництва, що здійснюється на дво- або тристоронній основі між країнами, які поділяють спільні кордони. Через географічну близькість, транскордонне співробітництво є прямою формою міжнародного співробітництва, завдяки чому надає більші можливості для істотного й широкого застосування програм дружби та співпраці [12].
2010	С. Долблаш, А. Рачик	Співпраця, що характеризується насамперед сусідством двох або більшої кількості країн [13, с. 14].

В Україні транскордонне співробітництво в прикордонних областях керується низкою законів, постанов, декретів, підзаконних та правових актів. Україна долучилась 14 липня 1993 р. до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами та властями, прийнятої у Мадриді 21 травня 1980 р. У 1997 р. Парламент ратифікував Європейську хартію прикордонних та транскордонних регіонів. Окрім міжнародних правових актів, які визначають засади транскордонного співробітництва,

тва, така співпраця в Україні керується також законом "Про транскордонне співробітництво" від 24.06.2004 р., законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.1997 р., законом України "Про місцеві державні адміністрації" від 09.04.1999 р., законом України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" від 01.07.2010 р., законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 р., указом президента України "Про Концепцію державної регіональної політики" від 25 травня 2001 р. та іншими нормативно-правовими актами.

Частину українського законодавства в галузі регулювання транскордонних відносин становлять двосторонні угоди між Україною та:

- Республікою Польща (Угода про добросусідські стосунки та співробітництво від 18.05.1992 р.);
- Угорською Республікою (Договір про основи добросусідства та співробітництво від 06.12.1991 р.);
- Словацькою Республікою (Договір про сусідство, дружні відносини та співробітництво від 29.06.1993 р.);
- Республікою Білорусь (Договір про дружбу, добросусідство і співробітництво від 16.05.1997 р.);
- Румунією (Договір про відносини добросусідства та співробітництва від 02.06.1997 р.);
- Російською Федерацією (Договір про дружбу, співробітництво і партнерство від 31.09.1997 р.);
- Республікою Молдова (Угода між Урядом України та урядом Республіки Молдова про співробітництво між прикордонними областями України та адміністративно-територіальними одиницями Республіки Молдова від 11.03.1997 р.) [16, с. 83].

Державна політика у сфері розвитку транскордонного співробітництва є важливим напрямом фінансової політики держави, оскільки її метою є створення сприятливих умов для ефективної та взаємовигідної співпраці суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва України, підвищення соціально-економічного розвитку регіонів України та рівня життя населення [1, с. 331].

У Європейській хартії прикордонних та транскордонних регіонів зазначається, що кордони є шрамами історії [7]. Знання про сусідні країни і розуміння суспільної, культурної, мовної та економічної специфіки, з яких виникає взаємне розуміння та повага, є умовами успішної транскордонної співпраці [9]. Різноманітність проблем і можливостей по обидва боки кордону викликають необхідність транскордонного співробітництва, оскільки воно втілює принципи міжнародного права на прикордонних територіях. Співпраця локальних та регіональних інститутів, соціальних партнерів та територіальних громад, яка проводиться понад кордонами держав, є основою миру, свободи, безпеки і прав людини та захисту етнічних і національних меншин [9].

З описаного можна виділити основні цілі транскордонної співпраці:

- покращення та ліквідація негативних наслідків периферійного положення прикордонних територій, одним з проявів якого можна вважати високий рівень безробіття на цих територіях;
- використання потенціалу соціального прогресу, який спричиняє інтеграцію прикордонних територій, зокрема в галузі суспільної інфраструктури;

- подолання стереотипів та упереджень, уставлених по обидві сторони кордону, пов'язаних з етнічним питанням, що мають вплив не тільки на економічні стосунки на локальному та регіональному рівнях, а й на сукупність відносин між зацікавленими країнами [17, с. 293].
- застосування інструменту транскордонної співпраці для якнайповнішого використання потенціалу міжнародних економічних стосунків країни загалом.

Реалізація цілей транскордонного співробітництва виражена широким спектром міжнародного співробітництва. До таких заходів відносимо розвиток приватного сектору на прикордонних територіях, за допомогою підтримки малих та середніх підприємств, що призводить до зменшення впливу негативних суспільних явищ. На прикордонних регіонах здійснюється торговельна та виробнича співпраця як у вигляді прямих інвестицій, науково-технічного співробітництва, так і у виконанні дій для полегшення руху робочої сили на прикордонних територіях. Реалізація спільних заходів у галузі зміцнення технічної транскордонної інфраструктури, а також включення регіональних інфраструктурних вузлів до європейської системи інфраструктури є не тільки запорукою розвитку прикордонних територій, а й державної економіки країн-сусідів загалом.

Спільні дії з охорони зовнішнього середовища здійснюються шляхом провадження екологічних заходів для зменшення рівня забрудненості прикордонних територій. Важливим напрямом міжнародного співробітництва є реалізація заходів з охорони перед повинню шляхом узгодження транскордонних, регіональних та державних концепцій та стратегій управління ризиком на територіях, яким загрожують повені [18, с. 52].

У законі про транскордонне співробітництво виписано, що державна політика підтримки транскордонної співпраці ґрунтується на принципах: законності; чіткого розподілу завдань, повноважень та відповідальності між суб'єктами транскордонного співробітництва України; гармонізації загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів; забезпечення рівних можливостей для регіонів України щодо співпраці в рамках транскордонного співробітництва; розмежування відповідальності та повноважень між центральними та місцевими органами виконавчої влади з метою найбільш ефективного вирішення проблем та завдань у сфері транскордонного співробітництва; створення ефективних механізмів забезпечення умов для здійснення транскордонного співробітництва [3].

Здійснюючи підтримку розвитку транскордонного співробітництва, держава керується певними засадами. Відбір проектів (програм) транскордонного співробітництва, яким надається державна підтримка, потрібно проводити на основі об'єктивності, відкритості та економічної обґрунтованості. Фінансові ресурси потрібно зосередити на пріоритетних та найбільш обґрунтованих проектах (програмах) для досягнення максимального ефекту від їх впровадження та реалізації. Держава забезпечує умови для використання організаційних, фінансових, інституційних можливостей суб'єктів і учасників транскордонного співробітництва України у розробленні та здійсненні заходів щодо реалізації проектів (програм) транскордонного співробітництва. Держа-

ва дбає про недопущення використання цільової державної підтримки для фінансування поточних потреб соціально-економічного розвитку регіонів [3].

Фінансова політика держави орієнтується також на впровадження фінансового механізму, який забезпечує раціональне використання природних ресурсів, заборону технологій, що становлять небезпеку для здоров'я та життєдіяльності людини. Використовуючи фінансові інструменти, в склад яких входять податки, штрафи й інші санкції, держава спрямовує свої зусилля на нівелювання шкідливого впливу на довкілля, впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій та закриття потенційно небезпечних об'єктів виробництва.

Висновки. Основні напрями фінансової політики держави залежать від численних зовнішніх і внутрішніх факторів. До зовнішніх належать, зокрема, фактори, що впливають із залежності держави від економічних взаємовідносин з іншими державами. До внутрішніх факторів, що формують фінансову політику, відноситься форма власності на основні засоби виробництва, структура економіки, соціальний склад населення, рівень його добробуту, інтелектуальний рівень населення, організація грошового обігу, стабільність грошової одиниці, розвиток форм кредитування, стан розвитку економіки загалом тощо. На фінансову політику впливають також інші фактори, що диктуються тими економічними умовами, які склалися на певному етапі економічного розвитку. З огляду на це, фінансова політика є динамічним процесом, що змінюється і коригується з урахуванням практичної потреби.

Література

1. Стеценко Т.О. Управління регіональною економікою : навч. посібн. / Т.О. Стеценко, О.П. Тищенко. – К. : Вид-во КНЕУ, 2009. – 472 с.
2. Конституція України: Прийнята на 5-тій сесії ВРУ 28 червня 1996 року. – К. : Вид-во "Юрінком", 2007.
3. Закон України "Про транскордонне співробітництво" від 24.06.2004 р., № 1861-IV. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1861-15>
4. Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" від 08.09.2005 р., № 2529-IV. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.rada.gov.ua>.
5. Стеценко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика : підручник / Д.М. Стеценко. – К. : Вид-во "Вікар", 2006. – 396 с.
6. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями.
7. Європейська хартія місцевого самоврядування.
8. Беленький П.Ю. Зовнішньоекономічна діяльність регіонів / П.Ю. Беленький, Н.А. Мікула // Регіональна політика: методологія, методи, практика : монографія / НАН України. Ін-т регіональних досліджень / за ред. акад. НАНУ М.І. Долішного. – Львів, 2001. – 719 с.
9. Tschudi H.M. Promoting transfrontier cooperation: an important factor of democratic stability in Europe / H.M. Tschudi. – Strasbourg. 4-6 June 2002. Conference materials.
10. Greta M. Euroregiony a integracja europejska / M. Greta // Wnioski dla Polski : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 2003. – 519 s.
11. Żelazo A. Pojęcie współpracy transgranicznej samorządu terytorialnego / A. Żelazo // Biuletyn Polski Instytut Spraw Międzynarodowych. Biuro analiz. Nr 24 (212) 2004-06-09.
12. Союз прикордонних і транскордонних регіонів. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.unioncbc.gr>
13. Dołzbłasz S. Współpraca transgraniczna w Polsce po akcesji do EU / S. Dołzbłasz, A. Raczek // Wydawnictwo UW. Warszawa 2010. – 732 s.
14. Starzyk K. Transgraniczna współpraca gospodarcza w procesie transformacji systemowej na przykładzie Polski i Niemiec / K. Starzyk // W. Malachowski (red.) Polska-Niemcy a gospodarka rynkowa, SGH 2009. – 467 s.

15. Starzyk K. Uwarunkowania rozwoju regionalnej współpracy transgranicznej, seminarium zorganizowane przez Filię Uniwersytetu w Cieszynie i Fundację Friedricha Naumanna / K. Starzyk // Cieszyn, Maj 2011.

16. Козловський Іван. Правові засади функціонування європорегіонів в Україні / Іван Козловський // Spojność społeczno-ekonomiczna a modernizacja regionów transgranicznych. Pod red. Dr. Prof. Habilitowany Michał Gabriel Woźniak, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Rzeszów w 2008. – 590 s.

17. Starzyk K. Uwarunkowania rozwoju regionalnej współpracy transgranicznej, seminarium zorganizowane przez Filię Uniwersytetu w Cieszynie i Fundację Friedricha Naumanna / K. Starzyk // Cieszyn, Maj 2012.

18. Projekt AGEG Współpraca transgraniczna dla ochrony ludzi mieszkających w dolinach większych rzek Europy przed powodzią. Sesja AGEG. Salamanka, październik, 2007.

Бориц О.Л. Роль государственных финансовых ресурсов в развитии приграничных территорий

Рассмотрены место и роль государственных финансовых ресурсов в развитии приграничных территорий Украины. Рассмотрены основные цели государственной региональной финансовой политики относительно приграничных территорий Украины. Выявлено понятие трансграничного сотрудничества как ключевого для улучшения состояния украинского приграничья.

Ключевые слова: финансовая политика, финансовые ресурсы, приграничные территории, трансграничное сотрудничество, территориальное развитие.

Borshch O.L. Role of the state financial resources on the borderline territories development

The present article considers the place and role of the state financial resources for the borderline territories' development. The paper reflects main goals of the state regional financial policies of the borderline territories of Ukraine. The concept of cross-border cooperation is highlighted as the key notion for the Ukrainian borderline territories improvement.

Keywords: financial politics, financial resources, borderline territories, cross-border cooperation, territorial development.

УДК 330.322+336.531

Ст. викл. П.І. Віблій, канд. екон. наук;

асист. Х.В. Горбова, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка"

ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВИТРАТ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОРПОРАТИВНОМУ СЕКТОРІ

Основну увагу приділено особливості фінансування інвестиційних витрат на реалізацію інноваційної діяльності у корпоративному секторі України. Висвітлено та проаналізовано вітчизняний досвід фінансування інвестиційних витрат.

Ключові слова: інвестиції, корпоративний сектор, інвестиційні витрати, інноваційна діяльність.

Постановка проблеми. Пріоритетом державної соціально-економічної політики проголошено стимулювання переходу економіки на інноваційну модель розвитку. За таких обставин потрібно взяти заходів щодо підтримки високопродуктивної інноваційної діяльності в корпоративному секторі, забезпечення доступу інноваційних підприємств до дешевих фінансових ресурсів. В умовах переходу економіки на інноваційну модель розвитку більшість інвестицій мають бути інноваційно орієнтованими, тобто внаслідок реалізації інвестиційних проектів мають спостерігатися позитивні інноваційні трансформації.